

GAZETA LWOWSKA

PRENUMERATA:

MIEJSCOWA miesięcznie: bez dostawy do domu 4 80 —
z dostawą 5 30 — ZAMIEJSCOWA miesięcznie z prze-
syłką pocztową 5 30 — ZAGRANICĄ 7 00 zł.
P. K. O. 141 690.

WYCHODZI CODZIENNIE O GODZINIE 3-ej PO-
POLUDNIU Z WYJĄTKIEM DNI POŚWIĄTECZNYCH

Cena numeru 20 gr.

Biura Redakcji i Administracji: ul. Karmelicka 2
Telefon Redakcji 21-18, Administracji 21 17
Redaktor naczelny przyjmuje od godz. 11 do 12
Listy należy frankować. — Reklamacie otwarte wolne od opłaty.

Jak wygląda etatyzm w Polsce.

II.

A teraz porzucmy wszelkie książkowe dyskusje, twierdzenia i opinie i przejdźmy do zjawisk życia gospodarczego; na nich oprzemy nasz sąd o etatyzm, czy ów etatyzm, czy jak kto woli interwencjonizm, czy ta ingerencja Państwa, przekracza gdzieś ową właściwą miarę i czy wolno Państwu w konkretnym splocie dzisiejszych stosunków nie wkraczać do życia gospodarczego. Dalecy jesteśmy od wykazywania tej konieczności w całej mnogości zdarzeń i zjawisk a raczej wrywkowo przytoczymy kilka charakterystycznych.

A więc: pewne gałęzie interesów zmuszone są czasem występować na zewnątrz jako zwarta całość. Tak było niedawno z przemysłem drzewnym w fazie porozumienia drzewnego polsko-niemieckiego, tak było z przemysłem węglowym na genewskiej konferencji ekspertów węglowych, tak było w czasie rokowań o porozumienie żelazne, cukrowe itd. W tych wypadkach musi istnieć ktoś, kto by wyśrodkował interesy poszczególnych gałęzi danego przemysłu, aby w stosunku do zagranicznego kontrahenta móc konsekwentnie i celowo występować. Państwo, posiadając tyle środków regulujących i wpływających na życie gospodarcze jak politykę podatkową, celną i kredytową, jest w stanie i musi odpowiednio w tym wypadku ingerować.

Państwo jest właścicielem olbrzymich lasów. Czy odważyłby się kto żądać, aby ono wyrzekło się swego wpływu na gospodarkę leśną i doprowadziło do ogołocenia Polski z zadrzewienia? Państwo posiada monopole. Czy zrezygnować z nich i użyć gniozącej śrubby podatków bezpośrednich? Czy też może kto żałuje, żeśmy nie wydzierżawili monopolu tytoniowego za 100 miljn. zł. (tyle nam ofiarowano), gdy on obecnie przynosi Skarbowi 400 miljn. zł. rocznie. Rząd wybudował port w Gdyni, co stanowi przezwrot w naszej ekspansji gospodarczej. Czy w tej doniosłej i zasadniczej dziedzinie miał Rząd wyczekiwać, dopóki nie znajdzie się kapitał i inicjatywa prywatna? Kto wie, czy wówczas byłby nam wogóle potrzebny port wobec niewątpliwego już wtedy upadku, wszelkich możliwości eksportowych i importowych w ogólności a przez własne porty w szczególności. Chłodnia w Gdyni kosztować będzie kilka miljn. zł.; nie ulega żadnej wątpliwości, że przyniesie ona za kilka lat rolnictwu kilkanaście miljn. zysku. Czy Rząd wzbraniał komukolwiek założyć chłodnię? A skoro nikt się nie kwapił, Rząd musiał spełnić ten zasadniczy obowiązek wobec rolnictwa.

Czy Rząd uprawia może szkodliwą konkurencję, prowadząc fabrykę azotniaków w Chorzowie i budując nową w Tarnowie? Nawozy produkować się musi a nikt czynić tego nie chciał. A zresztą czyż w latach 1923 do 1925 nie było bezskutecznych ofert sprzedaży ze strony Rządu na kupno fabryki w Chorzowie? A co czynić ma Rząd z szeregiem przedsiębiorstw dawniej prywatnych, które wspierał kredytem i zaliczkami, a które następnie musiał przejąć, bo stały się niewypłacalnymi? Czy miał znisz-

Uregulowanie kwestji rzymskiej. Osiągnięcie porozumienia między Watykanem a rządem włoskim.

(Telefonem od naszego korespondenta).

Warszawa, 8 lutego. Z Rzymu donoszą: Kardynał sekretarz stanu Stolicy Apostolskiej Gaspari zaprosił do siebie wczoraj członków korpusu dyplomatycznego, akredytowanych przy Watykanie i wśród wielkiego wzruszenia zawiadomił ich, że rokowania prowadzone z rządem włoskim zostały ostatecznie zakończone uznaniem przez rząd włoski władzy świeckiej papieża nad oznaczeniem w rokowaniach terytorjum suwerennego państwa kościelnego. Równocześnie zawarty został konkordat między państwem włoskim i Stolicą Apostolską. W związku z tem, przy rządzie włoskim mianowany będzie nuncjusz papieski, a przy Watykanie ambasador królestwa włoskiego.

Wiadomość o ogłoszeniu państwa papieskiego i ugodzie Watykanu z Włochami rozeszła się z błyskawiczną szybkością po całym Rzymie. Niezliczone tłumy zaległy plac św. Piotra. Członkowie korpusu dyplomatycznego, akredytowani przy Kwirynale, złożyli premierowi włoskiemu gratulacje. Ogłoszenie państwa papieskiego było zupełną niespodzianką. Ogólnie liczone z tem, że rokowania potrwały jeszcze czas dłuższy, a trudności raczej będą się zwiększać.

Nie ulega wątpliwości, iż Papież nalegał na załatwienie sprawy głównie z tego powodu, ponieważ pragnął natychmiast zgłosić udział państwa kościelnego w Lidze Narodów. Nie jest

wykluczone, iż w marcu zwołane zostanie nadzwyczajne posiedzenie Zgromadzenia Ligi Narodów dla przyjęcia zgłoszenia państwa papieskiego i przyznania mu stałego miejsca w Radzie Ligi.

Jako dzień podpisania układu między państwem włoskim a Watykanem, oznaczono najbliższą niedzielę. Układ ma dotyczyć niezwłocznego wprowadzenia w życie w całych Włoszech prawa kanonicznego i wypłacenia odszkodowania w sumie 2 miliardów lirów.

Wiedeń, 7 lutego. (AW). »N. Fr. Presse« donosi z Rzymu, że Papież w zbiorach aktów w sprawie t. zw. kwestji rzymskiej studjuje codziennie po parę godzin odnośny materiał. Papież miał oświadczyć przed paru dniami, że po rozwiązaniu tej kwestji, pierwszą podróż odbędzie do Medjolanu. Pierwszym nuncjuszem przy Kwirynale zostanie Monsign. Orgognini.

Dzienniki donoszą, że z polecenia Papieża wzniesiona będzie trybuna w prawej nawie kościoła św. Piotra w Rzymie dla członków rodziny królewskiej podczas uroczystości rocznicy koronacji Ojca św. Spodziewają się, że w dniu tym Papież ogłosi porozumienie, zawarte pomiędzy Watykanem a rządem włoskim. W ten sposób po raz pierwszy od 60 lat członkowie włoskiego rodu królewskiego przekroczą progi Watykanu.

Sejm kończy prace nad budżetem.

(Telefonem od naszego korespondenta).

Warszawa, 8 lutego. Sejm wchodzi obecnie w stadium końcowych prac nad budżetem. Pozostało jeszcze tylko około 8 godzin z ogólnego kontyngentu, przeznaczanego na dyskusję.

Sejm ma załatwić jeszcze preliminarz Ministerstwa Spraw Zagranicznych, Ministerstwa Spraw Wojskowych, Ministerstwa Skarbu oraz budżet rent, emerytur i długów państwowych. Niektóre kluby wyczerpały już kontyngent swych przemówień.

Dzisiaj zakończona zostanie prawdopodobnie dyskusja budżetowa, poczem

czyż wszystkie włożone w nie kapitały, pozbawić zarobku tysiące ludzi, zgniebić jedną lub drugą placówkę przemysłu wyłącznie tylko dlatego, bo ich właścicielem stał się Skarb Państwa?

A wreszcie jeden moment najcharakterystyczniejszy, tłumiący swą siłą całą wrzawę przeciw rzekomo wybujałemu etatyzmowi. Nie znamy i nie istnieje żadna sfera społeczeństwa, żaden krąg interesów, żadne koło, które by bezustannie a wytrwale nie domagało się właśnie od Rządu, za jego pośrednictwem, z jego inicjatywy pomocy i ingerencji w najróżnorodniejszych formach. O kredyt woła przemysł, o kredyt apeluje do Rządu rolnictwo, handel, każdy dział życia gospodarczego, więc pocóż obnosić hasło wszechmocnej inicjatywy prywatnej, kiedy jej niema choć być powinna i Państwo z pewnością pierwsze najbardziej jej zyczy; pocóż wynosić

pod niebiosy liberalizm, kiedy się go chce gruntować właśnie na inicjatywie państwowej. Każdy przecież wierzytel ma prawo wglądu w interesy i metody pracy swego dłużnika; tego naturalnego prawa nie można odmawiać Państwu.

Nieporozumienia istnieją w życiu gospodarczym tylko w teorii; praktyka dziwnie łagodzi je i usuwa. Inicjatywa prywatna i inicjatywa państwowa muszą się koordynować i wzajemnie uzupełniać, gdyż tylko współpraca może wydać najlepsze wyniki tak dla Państwa jak i dla kapitału prywatnego. Pomyślnie rozwijające się przedsiębiorstwa prywatne są podstawą pomysłowości państwowej, ale działalność przedsiębiorcy musi iść po myśli polityki gospodarczej Państwa a nie na jej szkodę. Wspólną zaś linię musi i może budować tylko Państwo.

Z POBYTU P. PREZYDENTA RZECZYPOSPOLITEJ W ZAKOPANEM. Zakopane, 7 lutego. (PAT). W czwartek rano P. Prezydent Rzplitej odbył samochodem wycieczkę do Morskiego Oka. P. Prezydentowi towarzyszyli trzej członkowie Państwowej Rady Ochrony Przyrody: prof. Goetel, mjr. Romaniszyn i prof. Schaffer. Poinformowali oni P. Prezydenta o działalności ochronnej na terenie Tatr i zaznajomili z projektem Parku Narodowego. W drodze powrotnej P. Prezydent zwiedził Zakład wychowawczy w Kuźnicach.

CHOROBA MIN. STANIEWICZA.

Warszawa, 8 lutego. Minister Reform Rolnych, prof. W. Staniewicz, zapadł na grypę i był zmuszony przerwać urzędowanie.

ROKOWANIA HANDLOWE POLSKO - FRANCUSKIE.

Warszawa, 8 lutego. Termin ukończenia rokowań polsko - francuskich w Paryżu nie da się jeszcze ustalić. Ostatnio wyłonił się szereg kwestji, które wymagają szczegółowego omówienia. Delegacja polska pełnomocnictwa do podpisania traktatu po zakończeniu rokowań jeszcze nie posiada. Pełnomocnictwa te udzielone będą delegacji polskiej prawdopodobnie telegraficznie.

WALNE ZEBRANIE AKCJONARIUSZY BANKU POLSKIEGO.

Warszawa, 7 lutego. (PAT). Dnia 7 b. m. odbyło się doroczne walne zebranie akcjonariuszów Banku Polskiego pod przewodnictwem prezesa banku Stanisława Karpińskiego. W zebraniu wzięło udział 227 akcjonariuszy, reprezentujących 874,516 akcji. Zebranie zatwierdziło jednogłośnie sprawozdanie za rok 1928 wraz z bilansem ostatecznym oraz rachunkiem zysków i strat, zawierającym podział zysków z tem, że przypadająca dywidenda 16 zł. od jednej akcji 100-złotowej I. emisji ma być wypłacana począwszy od 8 b. m. Na akcje II. emisji, będącej dotychczas w posiadaniu Skarbu Państwa, przypada 5 milionów złotych. Pozatem Skarb otrzymuje 15 milionów złotych jako udział w czystych zyskach banku. Następnie odbyły się wybory uzupełniające do rady banku i do komisji rewizyjnej.

NOWELIZACJA ORDYNACJI WYBORCZEJ.

Warszawa, 8 lutego. (AW). Jedna z agencji stołecznych donosi, że w najbliższym czasie przedstawiony będzie przez klub Bezpartyjnego Bloku projekt noweli do ustawy o ordynacji wyborczej.

AMNESTJA W JUGOSŁAWII.

Białogród, 7 lutego. (PAT). Wczoraj późnym wieczorem król po dłuższej naradzie z ministrem sprawiedliwości, podpisał dekret o ogólnej amnestji. Amnestji podlegają przestępstwa, przewidziane w kodeksie karnym, a dotyczące obrazy majestatu, obrazy władz i funkcjonariuszy państwowych. Amnestja rozciąga się też na akty naruszenia ustaw wyborczych. Podlegają amnestji przestępstwa popełnione przed 6 stycznia b. r., co do których już w toku dochodzeń zapadł wyrok.

